

כִּשְׁהַיִּסְטוֹרִיָּה וְהַגִּיאוגְרַפִּיָּה נִפְגְּשׁוֹת

סֵפֶר חֹדֶשׁ מַצִּיעַ שִׁישִׁים מַסְלוּלֵי טִיול בְּאַרְץ; כָּל טִיול קָשׁוּר לְאִירוּעַ
שָׁחַל בְּאַחַת מִשְׁנוֹתֶיהָ שֶׁל הַמְדִינָה. הִיסְטוֹרִיָּה דֶּרֶךְ הָרַגְלִיִּים

המקום בהחלט ראוי לביקור.

1955 קיבוץ עין-גדי, שהוקם בשנת 1955, הוא מוקד הטיול הבא.

1956 בנחל דליות (מג'רסה) שבצפון הפינת תפסו הסורים שני מטיילים ישראלים בשנת 1956, אך אל דאגה: הם הוחזרו אחרי 24 שעות, בלי פגע. איזה מזל שעכשיו אפשר לטייל במקום המקסים הזה בלי חשש (פלי פחד).

1957 1957 היא השנה שבה התחילו לייבש את ימת החולה. חלפו כמה שנים עד שהתברר גודל הטעות. היום אפשר לטייל בחלק ששוקם (שהוחזר למצב הראשוני) וליהנות מנוף יפהפה ומאכלי בעלי כנף (עופות וציפורים).

1958 טיול לקניון עדה בהרי אילת (למיטיבי לקת) יזכיר לנו, שבשנת 1958 נסללה הדרך החדשה לאילת.

1959 1,034 מדרגות יקחו אותנו ממרומי הפרמל אל שפת הים של חיפה. בדרך נעבור בנאות סאליב, שבו התחוללו (קרו) ב-1959 מהומות, והן העלו לראשונה את הבעיה העדתית על סדר היום של מדינת ישראל.

1960 שנת 1960 היתה שנה טובה לארכיאולוגיה הישראלית. הארכיאולוג יגאל ידין גילה אז את מערות בר-כוכבא, שליד קיבוץ עין-גדי, ובאחת מהן נמצאו מגילות מימי המרד – מגילות ששפכו אור חדש על האירועים הדרמטיים שקרו באזור לפני כמעט אלפיים שנה. הטיול במקום הוא הזדמנות

שעקפה את שער הגיא בהמשכה של דרך בורמה ההיסטורית, בין המשלטים שנכבשו לפני שישים שנה. היום המסלול ירוק וגבעות הטרשים (הסלעים) מכוסות בחורש, ובאביב האזור משופע בפריחה צבעונית ומגוונת, נאמר בהקדמה לטיול. כך ממשיך הספר, שנה אחרי שנה.

1949 לציון שנת 1949, המחברים מציעים לטייל בנחל אמיה, שליד העיר אילת – העיר שנכבשה באותה שנה.

1950 בשנת 1950 הועלו ארצה העצמות של המשוררת חנה סנש, שחזרה לאירופה בתקופת השואה בניסיון להציל יהודים, נתפסה והוצאה להורג בידי הנאצים. הטיול של שנה זו לוקח אותנו לחוף קיסריה, ליד קיבוץ שדות-ים, שבו גרה.

1951 בשנת 1951 התחילה הקרן הקיימת במבצע ייעור של הרי ירושלים, וזו הזדמנות נהדרת לטייל ביצרות הללו.

1952 יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח, נפטר ב-1952, והספר לוקח אותנו לביקור בג'וערה אשר ברמות מנשה, שם היה בית הספר למפקדים של הפלמ"ח.

1953 בשנת 1953 פרש דוד בן-גוריון מהממשלה והצטרף לקיבוץ שדה-בוקר שבנגב. הטיול של שנה זאת כולל ביקור בקברו אשר בקיבוץ ובעין-עבדת הסמוכה.

1954 באביב 1954 הועלו ארצה העצמות של הפרון אדמונד דה-רוטשילד ורעייתו, ונטמנו (נקו ברו) בטקס ממלכתי ברמת-הנדיב אשר בזכרון-יעקב.

ישראל חוגגת השנה שישים שנה לקיומה, ולכבוד האירוע המשמח הזה רואה אור בהוצאת "מפה" ספר חדש וייחודי, המשלב את תולדות ישראל עם טיולים. הספר "ישראל – 60 שנה וטיולים" (עורך: אורן נהרי), מציע סקירה היסטורית קצרה על כל אחת מהשנים של המדינה, ובמקביל – גם טיול הקשור לאחד האירועים הללו.

התוצאה היא יומן אירועים של שישים שנה, לצד שישים מסלולי טיול, שיש לו ערך מוסף של היסטוריה ואהבת הארץ. וכל זה משולב בצילומים יפים – לא רק של מסלולי הטיול, אלא גם של האירועים המוזכרים בכל שנה ושנה.

● הספר נפתח בשנת 1948, שנת הקמתה של המדינה. יומן האירועים סוקר את שיירת הל"ה, שפל לוחמיה נהרגו בדרך לגוש עציון; את העימותים עם הערבים לפני קום המדינה; את פעולותיו של הפלמ"ח, את הכרזת המדינה והפלישה של מדינות ערב; הקמת צה"ל, ועוד.

וכן לא נשכחים גם אירועים תרבותיים: סדרת הפולים הראשונה; משחק ידידות בין נבחרות הפדורגל של ישראל וארצות-הברית בניו-יורק; קונצרט חגיגי בבאר-שבע של התזמורת הפילהרמונית הישראלית, ועוד. ידיעה מורחבת סוקרת את הדרך שקדמה להכרזה על מדינת ישראל.

הטיול המוצע לציון השנה הראשונה להקמת המדינה הוא טיול לרכס שיירות ודרך הג'יפים. "הטיול לשנה הראשונה למדינה ינוע לאורך הדרך

מפל שולמית בעין-גדי (1955)

דוד בן-גוריון בפתיחת הצריף שלהם בשדה-בוקר (1953)

תמונות מהספר: חייל צה"ל נוהג בדרך בורמה (1948)

נלקחו מגלויית נוף אירופי, אבל הסיפור שמביא אותנו אליהם ישראלי מאוד: בשנת 1974 השתלט הקומנדו הסורי על החרמון, וצה"ל כבש אותו מחדש תוך זמן קצר.

1975 לוקחת אותנו לנחל מסור, משום ששם נמצאים השרידים של מטוסים ישנים. אחד מהם, הפפיר הישראלי, המריא לראשונה בשנה זאת.

1976 שנת 1976 נחשבת לאחת השנים הטובות ביחסים בין ישראל ללבנון. במטולה נפתחה אז "הגדר הטובה", שאפשרה לתושבי לבנון להיכנס לעבוד בישראל. היו זמנים, ולזכרם אנו יוצאים לטייל בנחל עיון, שליד הגבול.

1977 מנחם בגין עלה לשלטון בשנת 1977, ושמו מונצח בפארק בגין, שמו לירושלים. המקום גרדש (מלא) באתרים הקשורים להיסטוריה יהודית וציונית, בדיוק כמו שפגין אהב.

1978 נחל זויתן הוא מוקד הטיול של שנת 1978, בזכות העיר קצרין הסמוכה, שנוסדה בשנה זו.

1979 נחל פלח, נחל גלים והחייבר בפרמל הם היעדים של שנת 1979, והכל בגלל היחמור, שהוכא בשנה זאת לחייבר, בניסיון להשיב למקום את בעלי החיים שחיו פעם בפרמל.

1980 במהלך הטיול מנחל עקרבנים לנחל צין שפערבה כדאי לזכור את השיטפון שהיה במקום ב-1980, ובו נהרגו אשה ותינוקת. אז בזהירות!

1981 1981 היא השנה של הגולן, כי בשנה זו חקקו **ההמשך - בעמוד הבא, עמוד 12**

ההיסטוריה של שני העמים.

1967 1967 היא כמובן השנה של ירושלים. מלחמת ששת הימים איחדה מחדש את שני חלקי העיר, ואין הזדמנות טובה מזאת לביקור בעיר העתיקה.

1968 נחל שרך ונחל בצת הם יעד הטיול של שנת 1968; אז נחתו באזור שני מטוסי מיג סוריים, והטייסים ביקשו מקלט בישראל.

1969 מפאנ לנהר הירדן. הטיול אליו הוא בעקבות השיר "חורשת האקליפטוס", שאותו כתבה נעמי שמר בשנת 1969.

1970 הר סהרונים ופרסת נקרות הם שני מקומות של טבע מדברי פראי במכתש רמון, ואנו מגיעים אליו בטיול של שנת 1970, כי אז הניחו בקרבת מקום את קו צינור הנפט, שמחבר בין אילת לאשקלון.

1971 ברקס אצבע, שעל הר הפרמל, אנחנו יכולים אולי לבקר בזכות החלטה חשובה מאין כמוה, שקיבלה המדינה בשנת 1971: להפוך את רובו של הפרמל לפארק לאומי.

1972 יעד הטיול הבא, חורבת שוכה ותל עזקה, נמצא בעמק האלה. בעמק זה הניחו בשנת 1972 את צלחות הלוויין הגדולות, שנמצאות בו עד היום, אבל לא מפריעות לנוף עוצר הנשימה.

1973 בשישה באוקטובר 1973 החלה מלחמת יום הכיפורים, ומאות טנקים סורים גלשו אל רמת הגולן. הטיול המוצע כאן נע מדרום הרמה לצפונה, דרך אתרי הקרבות.

1974 נחל חזורי ומצודת נמרוד נראים כאילו

ללמוד על כל אלה.

1961 בשנת 1961 בנו את בית החולים הרסה עין-כרם באוויר הצלול ובנוף היפהפה של הרי ירושלים. אבל לא חייבים להיות חולים כדי לבקר במקום. אפשר פשוט לצאת לטיול שהספר מציג.

1962 הישוב הראשון על הגלבוע, מעלה-גלבוע, הוקם ב-1962, ואם תגיעו למקום בחודש מרס, תוכלו ליהנות מהפריחה המדהימה של אירוס הגלבוע.

1963 שנת 1963 מחזירה אותנו לארכיאולוג יגאל ידין, שהתחיל לחפור אז בעתיקות מצדה. אפשר לבקר באתר, להבין איך חיו פעם, ולשמוע שוב את הסיפור הטראגי של הלוחמים היהודים במקום.

1964 מה חיפש האפיפיור רווקא בתל-מגידו, כשהגיע לביקור בארץ בשנת 1964? הוא הגיע לשם גם בזכות העבר המפואר, אבל בעיקר בגלל העתיד; כי לפי האמונה הנוצרית, במקום זה ייערך הקרב הגדול של אחרית הימים.

1965 בשנת 1965 נהרס בניין גימנסיה הרצלית בתל-אביב, ובמקומו הוקם מגדל שלום הענק. מאז הפכה תל-אביב מעיר קטנה למטרופולין ענק. אבל איזה מזל שאת נווה-צדק, השכונה היהודית הראשו-נה מחוץ לחומות יפו, אף אחד לא הרס, ועדיין אפשר לטייל בה ולהיזכר בתל-אביב הקטנה.

1966 עד שנת 1966 חיו תושבי הגליל תחת משטר צבאי. מאז בוטל המשטר הזה, נוספו ליישובים הערביים במקום גם יישובים יהודיים, והספר מציג ביקור בהר עצמון ורכס יודפת, שבהם "מתערבבת"

המשך מהעמוד הקודם

כִּשְׁהִיסְטוֹרִיָּה וְהִיאֻגְרַפִּיָּה נִפְגָּשׁוֹת

בֹּר מִים בְּמַעְרוֹת בֵּית-גֹּבְרִין (1999)

נְשִׂיא מִצְרִים חוֹסֵנִי מוֹפָאָרְק מְבַקֵּר בִּכְנֶסֶת (1977)

המלחין מוֹשֶׁה וִילְנֶסְקִי, שהכניס את הפרח היפה הזה לפנתיאון של השירה העברית עם השיר "פלניות" ("פלניות, פלניות, פלניות אֲדַמְדָּמוֹת, אֲדַמְנִיּוֹת").

1998 אֶחָד מְנֹרָה, שזכה בשנת 1998 בפרס ישראל, כתב את השיר "נחל תנינים", וזאת סיבה מספיק טובה לבקר בנחל שתנינים אין בו, אבל מים זורמים וצמחייה ירוקה – יש בשפע.

1999 חברת אינטל פותחת מפעל בקריית גת ונותנת לנו הזדמנות להיזכר בתעשייה אחרת, קדומה בהרבה, תעשיית השמן והזית, שפעלה בתקופה ההלניסטית באתר בית-גוברין הסמוך.

2000 אל שנות האלפיים אנו נכנסים עם סיור מתבקש בכנסיות שסביב הכינרת.

2001 2001 לוקחת אותנו אל עכו, שאונסק"ו הכריז עליה בשנה זו כאתר לשימור מורשת עולמית.

2002 יער יתיר שברום הר חברון מביא אותנו אל 2002, אז הגיעה לשם גדר ההפרדה, שאפשרה טיולים בטוחים באזור היפה.

2003 ב-2003 הכריזו על נחל הבשור כשמורת טבע, ועוד אזור בצפון הנגב ניצל מפתון ומלט.

2004 ב-2004 נפטר המשורר נתן יונתן, שכתב "חופים הם לפעמים געגועים". לזכרו מציג הספר טיול בחוף הבונים, אחד החופים היפים בארץ.

2005 2005 מעלה אותנו צפונה, עד עמק יזרעאל, לציון מאה שנה לנסיעת הרכבת ההיסטורית, רכבת העמק, אשר קישרה בין חיפה לסוריה.

2006 – מכירת מפעל יסקר בשנת 2006 בסכום מדהים של ארבעה מיליארד דולר מזמינה אותנו לביקור בפארק התעשייה בתפן שבגליל העליון.

2007 והנה עברו 59 שנים ו-59 טיולים, והגענו לשנה האחרונה וטיול האחרון. מי שזכה בכבוד הזה הוא עמק חרוד, והכל בזכות להקת הגבעטרון, שנולדה בקיבוץ גבע אשר בעמק, וקיבלה ב-2007 את פרס ישראל.

אֵילָה פֶּרֶלְמוֹטֶר

הגדולה, שהשתוללה כאן בשנת 1989, והאפשרות לראות כיצד הטבע משקם (בונה מחדש) את עצמו.

1990 סיור בין כפרים דרוזיים בגליל יפתח את טיולי שנות התשעים, וזאת משום שב-1990 זכה המנהיג הדרוזי השיח' אַמִּין טַרִיף בפרס ישראל על תרומתו המיוחדת לחברה בישראל.

1991 הר תבור היפהפה, שמלבד נוף יש בו גם לא מעט היסטוריה (השופט בָּרֶק בן אַבִּינוֹעַם, האויב סִיסְרָא, ישו הנוצרי ועוד), הוכרז בשנת 1991 כשמורת טבע. בהחלט מצדיק טיול.

1992 בלטרון שבצמק איילון ממוקם מוזיאון השריון. בין הטנקים המוצגים שם ישנו גם הצנטוריון, שלחם במלחמת ששת הימים, במלחמת יום הכיפורים ובמלחמת לבנון הראשונה, ובשנת 1992 "השתחרר מהצבא" ובא לנוח במוזיאון.

1993 באתר ציפורי העתיקה נחשפו (התגלו) ממצאים ארכיאולוגיים רבים, אך אחד היפים שבהם נחשף בשנת 1993: רצפת פסיפס (מוזאיקה) ובה דמות אשה יפה, שזכתה לכינוי "מונה ליזה מהגליל".

1994 ראש ממשלת ישראל יצחק רבין וחופיין מלך ירדן חותמים על הסכם שלום, בתיווכו של נשיא ארה"ב קלינטון. אירוע חשוב דיו מספיק כדי להדרים לגבול ירדן בערבה ולטייל בקניון נחל בָּרֶק.

1995 יצחק רבין נרצח שנה אחר-כך, בנובמבר 1995, ובין המקומות הרבים שמנציחים את שמו נמצא גם פארק רבין, שכולל את דרך בורמה ואת מצפה חטיבת הראל, שרבין היה ממפקדיה.

1996 שנת 1996 לוקחת אותנו לטיול מבקעת בית-הפרם דרך פרמי הזיתים של ראמה אל בית-הבד של מע'ארה. כל אלה נמצאים בגליל התחתון, אזור מגוריו של עזאם עזאם, שנכלא בשנה זו במצרים, והשתחרר כעבור תשע שנים ארוכות.

1997 ים של פלניות מחפה לנו מרי שנה באביב, בערוצי רוחמה שבצפון הנגב. בשנת 1997 נפטר

בכנסת את "חוק רמת הגולן", שסיפח את האזור למדינת ישראל. מבין כל הנחלים היפים שבגולן, הספר מציג לטייל בנחל גילבון, שיש בו גם מפלים, גם ברכות, גם סלעי בזלת שחורים וגם בעלי-חיים לרוב.

1982 בחודש יוני 1982, מתחילה מלחמת לבנון הראשונה. הספר מוביל אותנו לגבול הצפון ולטיול בנחל אביב ובנחל רישון.

1983 1983 לוקחת אותנו במעבר חד לטיול ביפו, והכל בזכות הצריח של מסגד חסן בֶּק, שנפל בשנה זאת. בשנת 2000 הוא שוקם (נבנה מחדש).

1984 1984 משאירה אותנו באזור המרכז, ומציעה לטייל בפארק הירקון על אופניים. וזאת משום שאז התאחדה להקת כוורת המיתולוגית בפעם הראשונה במופע ענק בפארק הירקון.

1985 בשנת 1985 הוכרזה אילת אזור סחר חופשי. זה לא אומר שצריך לצאת לטיול במרכז הקניות; כדאי להעדיף טיול בנחל גשרון, למשל, שמסתתר בין הרים צבעוניים ופסלים טבעיים.

1986 נחל ימין ונחל חתירה נמצאים לא רחוק מדימונה, שעלתה לכותרות בשנת 1986, בגלל מרדכי וענונו ופרשת הריגול בפור הגרעיני.

1987 השנה הבאה, 1987, לוקחת אותנו בחזרה צפונה, להר מירון, ההר הגבוה ביותר בגליל. ולמה דווקא לשם? כי בשנה זו הגיע לשיא המאבק בין אנשי בית-ג'ן הסמוכה לבין אנשי הטבע. הטבע הפסיד, אבל עדיין יש הרבה מה לראות.

1988 הר סדום הוא יעד הטיול של 1988. הר של מלח מעל ים המלח, בלי צמחייה אבל עם תצפיות יפהפיות, וגם סיפור על סדום ועמורה. רק כדאי לזכור שבשנה זו התמוטט חלק ממערת סדום על מטיילים ששהו בה. כולם ניצלו.

1989 1989 ושוב חוזרים לפרמל, הפעם לאזור שנקרא שוויצריה הקטנה, והוא אכן יפה כמו שהוא נשמע. העילה (הסיבה, התירוץ) לביקור במקום היא השרפה